

E-learningové kurzy katalogizace

Edita LICHTENBERGOVÁ
Národní knihovna ČR, Praha
Edita.Lichtenbergova@nkp.cz

INFORUM 2007: 13. konference o profesionálních informačních zdrojích
Praha, 22. – 24. 5. 2007

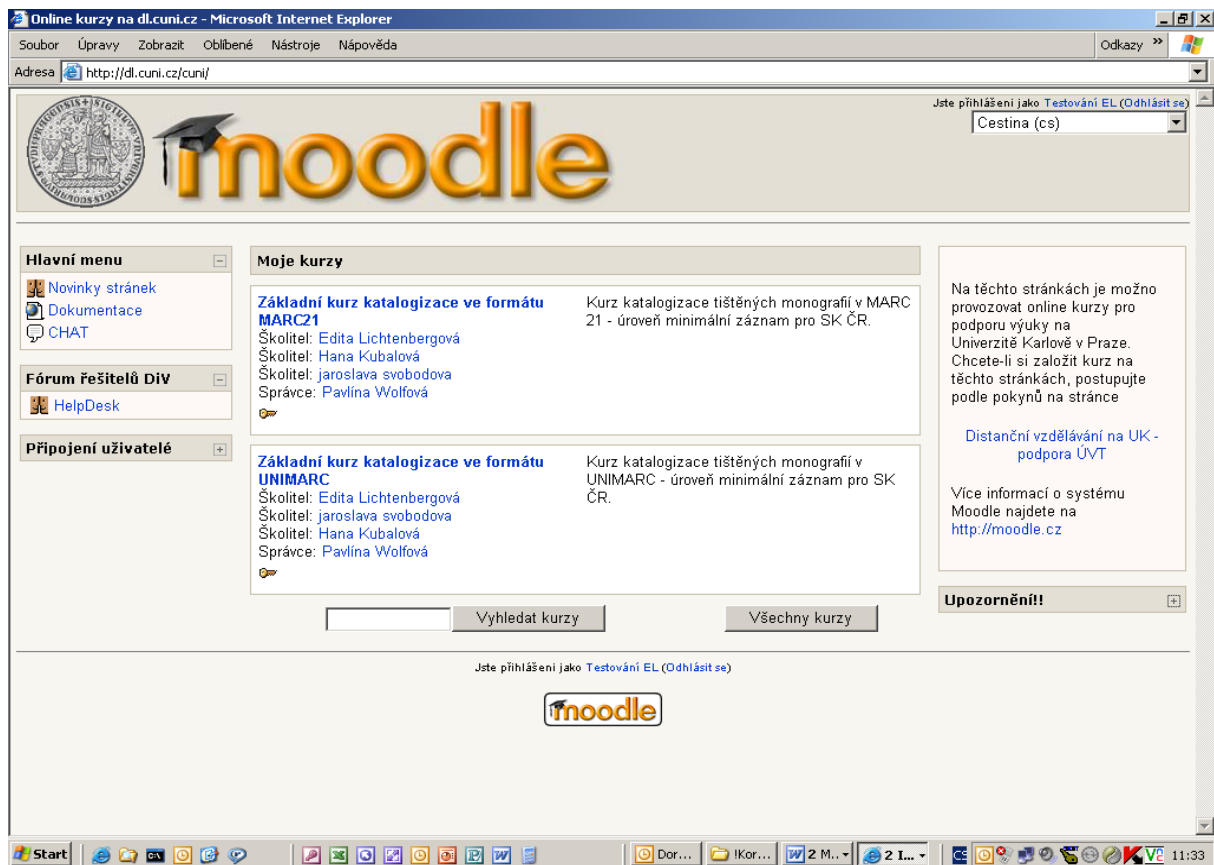
Jednorázové i cyklické vzdělávání v oblasti katalogizace patří mezi nejčastěji realizované vzdělávací akce v knihovnách, přesto poptávka po těchto kurzech stále převyšuje nabídku. Katalogizací se zabývá velké procento pracovníků knihoven všech typů a úrovní, zároveň dochází k poměrně časté obměně pracovníků na těchto pozicích a na místa katalogizátorů se zaškolují noví pracovníci, velmi často bez knihovnického vzdělání. Současně vyžaduje katalogizace vysokou míru standardizace, proto i katalogizátoři s praxí požadují opakovací kurzy.

Tato specifická situace se promítá do požadavku na e-learningové kurzy katalogizace, které by měly:

- zajistit základní proškolení adeptů katalogizace v kurzech Angloamerických katalogizačních pravidel a formátů MARC 21 a UNIMARC s možností získání osvědčení;
- umožnit zkušenějším katalogizátorům studium vybraných kapitol a opakování vybrané problematiky;
- umožnit zahájit studium většímu počtu zájemců kdykoli a umožnit jim i pracovat vlastním tempem a bez nutnosti dojíždění;
- zaškolovat katalogizátory jednotně a jednotně aplikovat katalogizační politiku, tak aby bylo dosaženo zvýšení kvality databází a katalogů (včetně souborných).

V únoru 2007 byly pro širokou knihovnickou veřejnost kurzy e-learningové kurzy katalogizace, informace nutné pro přihlášení jsou dostupné na adrese

http://www.nkp.cz/pages/page.php3?page=fond_prihlaseni_kurz.htm

Tyto distanční kurzy mají asynchronní podobu online e-learningu. Tím, že se jedná o kurz asynchronní, není třeba bezprostřední účast lektora při výuce. Lektoři se do průběhu kurzů osobně zapojují jen při hodnocení úkolů (testy jsou hodnoceny automatizovaně) a dle svých časových možností zodpovídají případné dotazy (o tyto činnosti se mezi sebou lektori dělí).

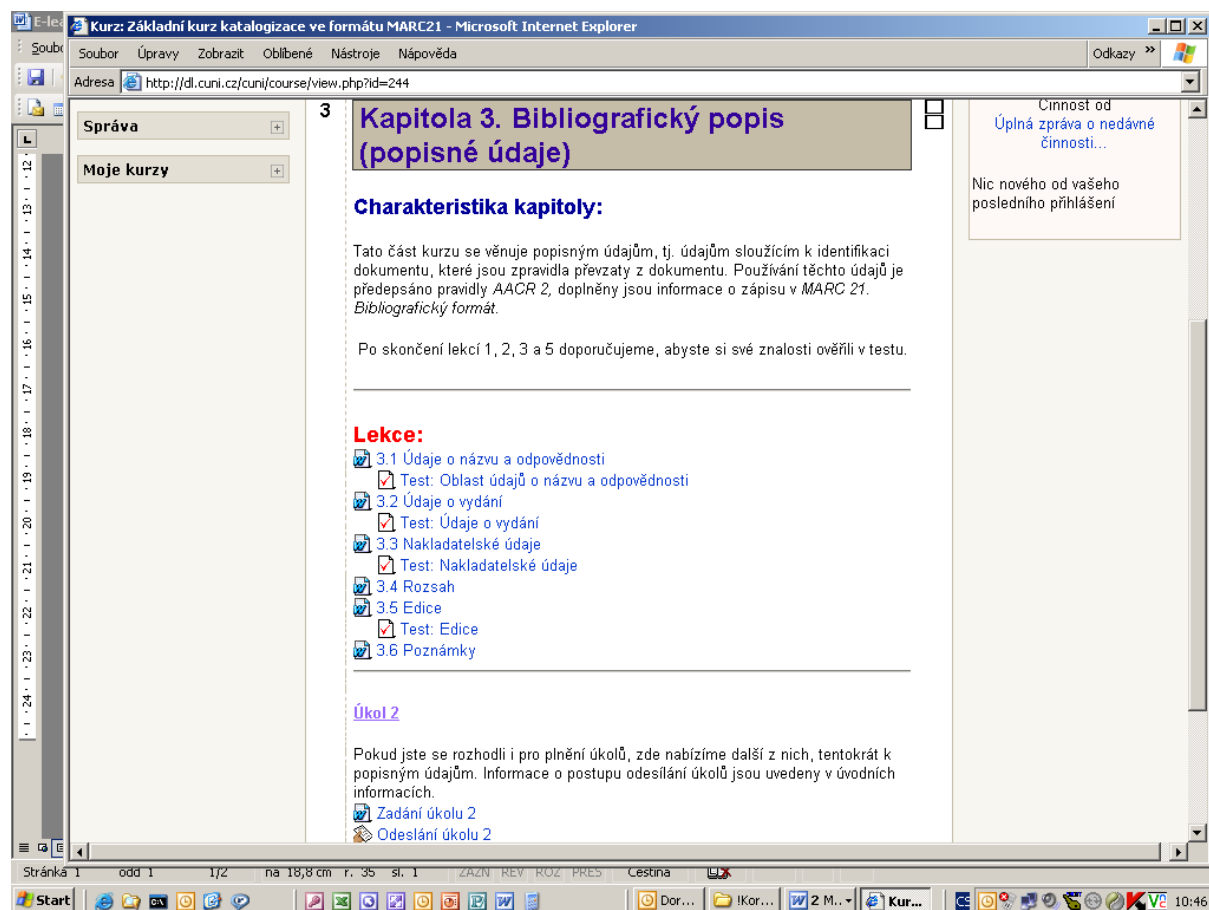
Pro realizaci kurzů katalogizace bylo použito modulové objektově orientované prostředí Moodle, které neklade velké požadavky na počítačovou gramotnost účastníků a nevyžaduje specializovaný prohlížeč. Jedná se o volně šiřitelný software vznikající v duchu open source; v ČR je rozšířen hlavně v univerzitním prostředí (např. UK, FF MU, VŠB), ale i na řadě středních a základních škol, v případě našeho kurzu byla využita podpora Ústavu výpočetní techniky Univerzity Karlovy.

Zatím zveřejněné kurzy jsou zaměřené na katalogizaci tištěných monografií, pokrývají údaje povinné pro [minimální úroveň záznamu pro souborný katalog](#) a respektují standardy používané v ČR (Anglo-americká katalogizační pravidla a formáty MARC 21 a UNIMARC).

Struktura kurzů vychází z osvědčené struktury klasických kurzů: kurz je členěn do samostatných bloků:

1. Úvod
2. Kódované informace a čísla
3. Bibliografický popis (popisné údaje)
4. Volba selekčních údajů
5. Personální záhlaví
6. Korporativní záhlaví

Kapitoly jsou pak členěny do lekcí (odpovídají struktuře AACR2 a formátu). Každá lekce obsahuje charakteristiku, základní text (zpravidla výklad pravidel AACR2), informace o zápisu údajů do formátu UNIMARC nebo MARC 21 a řešené příklady. Součástí kapitol jsou testy. Nástroj umožnil připravit automatizovaně hodnocené kontrolní testy, které lze využít ke klasifikaci i jako prostředek samokontroly. Jsou použity testy s těmito typy otázek: Úloha s výběrem odpovědí (většina otázek); Krátká odpověď a Pravda/Nepravda. Odpovědi jsou hodnoceny metodou bodování.

Kurz: Základní kurz katalogizace ve formátu MARC21 - Microsoft Internet Explorer

Adresa <http://dl.cuni.cz/cuni/course/view.php?id=244>

Správa +
Moje kurzy +

3 Kapitola 3. Bibliografický popis (popisné údaje)

Charakteristika kapitoly:

Tato část kurzu se věnuje popisným údajům, tj. údajům sloužícím k identifikaci dokumentu, které jsou zpravidla převzaty z dokumentu. Používání těchto údajů je předepsáno pravidly AACR 2, doplněny jsou informace o zápisu v MARC 21. *Bibliografický formát.*

Po skončení lekcí 1, 2, 3 a 5 doporučujeme, abyste si své znalosti ověřili v testu.

Lekce:

- 3.1 Údaje o názvu a odpovědnosti
Test: Oblast údajů o názvu a odpovědnosti
- 3.2 Údaje o vydání
Test: Údaje o vydání
- 3.3 Nakladatelské údaje
Test: Nakladatelské údaje
- 3.4 Rozsah
- 3.5 Edice
Test: Edice
- 3.6 Poznámky

Úkol 2

Pokud jste se rozhodli i pro plnění úkolů, zde nabízíme další z nich, tentokrát k popisným údajům. Informace o postupu odeslání úkolů jsou uvedeny v úvodních informacích.

- Zadání úkolu 2
- Odeslání úkolu 2

Cinnost od
Úplná zpráva o nedávné činnosti...

Nic nového od vašeho posledního přihlášení

Stránka 1 odd 1 1/2 ná 18,8 cm r. 35 sl. 1 ZÁZN REV ROZ PRES Cestina

Start | Dor... | !Kor... | 2 M... | Kur... | 10:46

Texty jednotlivých lekcí jsou uloženy ve formátu word, účastníci kurzů si je tedy mohou snadno zkopírovat na svůj počítač zapisovat si do nich poznámky, zvýrazňovat potřebné pasáže atd. podle svých potřeb.

3_5Edice-poznámky - Microsoft Word

Soubor Úpravy Zobrazit Vložit Formát Nástroje Tabulka Okno Nápověda

Nápověda – zadejte dotaz

Nadpis 1 + Tučň Arial 22 B I U

Vložit pole

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25

Lekce 5. Oblast údajů o edici

Tato oblast uvádí informace o edici/edicích, ve kterých byla popisná jednotka vydána.

Pod pojmem „edice“ se rozumí skupina samostatných popisných jednotek s vlastními názvy, souvisejících navzájem společným názvem celku/řady.

V rámci schváleného minimálního záznamu se zapisují údaje o hlavním názvu edice, označení a názvu subedice a číslování svazku.

**Není-li žádný název edice
v dokumentu uveden, tato
oblast se neuvádí!**

Obecná pravidla popisu pro tuto oblast jsou dána pravidly AACR2R, kapitola 1.6 a pro jednotlivé typy dokumentů pak

Stránka 1 odd 1 na ř. sl. ZÁZN REV ROZ PŘES Čeština

Start 2 Průzkumník Wi... 3_5Edice-pozn... 15:02

Absolventům kurzů je nabízena půldenní praxe v Národní knihovně ČR. Po třech měsících provozu je v obou kurzech zaregistrováno 170 účastníků, patnáct z nich již ukončilo kurz získáním osvědčení. První ohlasy ze strany absolventů i účastníků kurzů jsou velmi dobré, proto jsou nyní sumarizovány a zvažovány požadavky pro rok 2008 na rozšíření kurzů o kurzy zaměřené na specifika dalších typů dokumentů či odpovídající úplnější úrovni popisu.